

Ivast um fosturkanningar

Heilsumálaráhharrin ivast í, um tað er rætt, at kvinnur í Føroyum fáa fosturkanningar, meðan tær eru við barn

Marjun Dalsgaard

Í sambandi við altjóða Down Syndrom dagin, hevur Sosialurin viðgjørt evnið fosturkanning. Í Danmark verða fosturkanningar bjóðaðar til allar kvinnur, sum eru við barn, og hetta hevur ført við sær, at munandi færri børn við Down Syndrom verða fødd. Í Føroyum eru tað bert kvinnur yvir 35 ár, sum fáa bjóðað kanningar, um ikki serligar umstøður gera seg galdandi.

Karsten Hansen, heilsu-

málaráðharri, hevur ongar ítøkiligar ætlanir um at broyta verandi skipan í Føroyum, men hann ivast í, um tað yvirhøvur er gott fyri kvinnuna, at hava ta vitanina, sum fosturkanningarnar geva.

- Eg ivist í, hvussu jaligt tað er fyri kvinnuna at hava hesa vitan. Summi hava víst á, at vitanin kann oyðileggja ta tíðina, sum er eftir at bera barnið, sigur Karsten Hansen.

Hann hevur ongar ítøkiligar ætlanir um at

broyta mannagongdirnar í Føroyum, hvørki so ella so.

Minnir um sortering

Hóast fosturkanningar fyri kromosomfeilir bert eru í boði til kvinnur, sum eru yvir 35 í Føroyum, hava allar føroyskar kvinnur í nógv ár fingið bjóðað skanningar av fostrinum í 18. viku, har barnið verður kannað fyri, um tað er vælskapt. Men hetta er ikki tað sama, sigur heilsumálaráhharrin.

- Her fert tú eftir einum serligum bólki, og tað liggur

líkasum í tí, at tað er fyri at taka fostrið burtur. Tað kann blíva til, at tú áleggur samfelagnum eina byrðu, um tú velur at eiga tað, sigur Karsten Hansen.

Hann heldur, at lógarfesta fosturtøkan í Danmark hevur ført ein serligan hugburð við sær.

- Um umstøðurnar ikki eru til vildar, so velur man barnið frá. Tað er blivið náttúrligt at velja tað frá, sigur Karsten Hansen. Hann er persónliga ímóti lógarfestari fosturtøku. Um kvinnurnar endiliga skulu vera yvir 35 ár fyri at fáa fosturkanning, hevur hann ikki tikið støðu til.

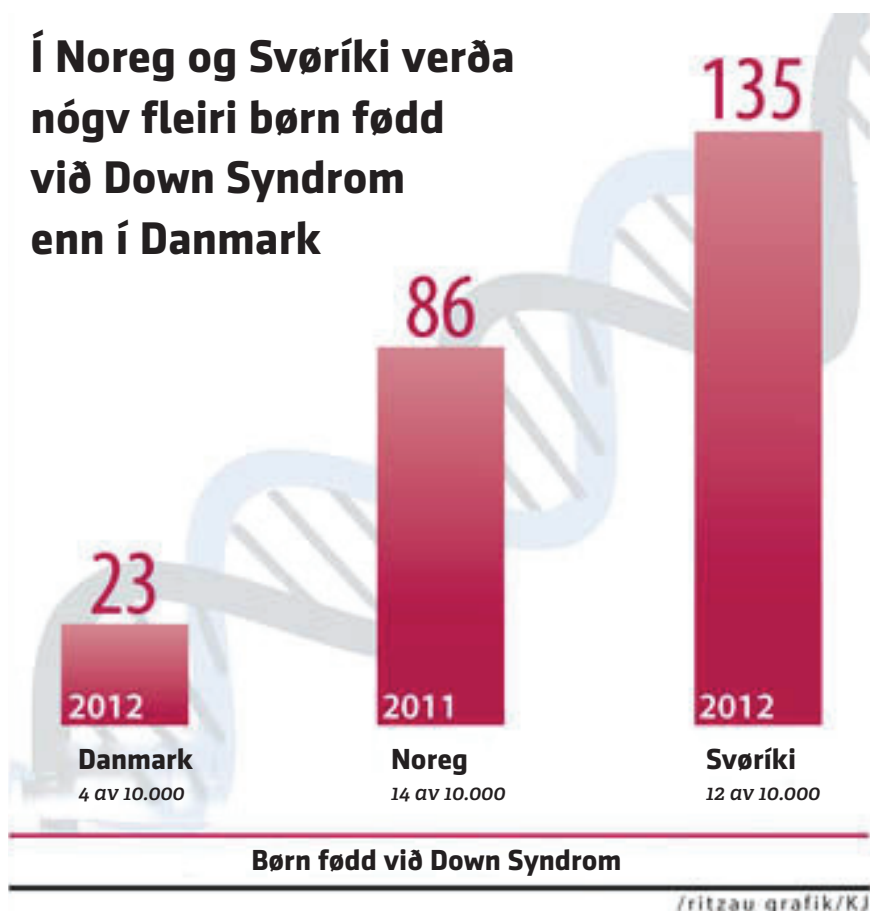
- Eg havi ikki sett markið - eg veit ikki, um vit skulu hava nakað mark yvirhøvur, og eg veit ikki um man skal gera kanningarnar yvirhøvur, sigur hann.

Bert eitt tilboð

Innan heilsuverkið er grundgevingin fyri fosturkanningunum, at man vil geva

Tað verða fødd eitt til tvey børn við Down Syndrom um árið í Føroyum. Í Danmark er talið niðri á 23 í ár - tað er lækkað niður í ein triðing síðan 2004, síðani danir fóru undir at bjóða kvinnunum ein sokallaðan "triple test". Triple testin verður bjóðað øllum kvinnum, sum eru við barn. Eru sannlíkindi í minsta mót 1 til 300, fyri at barnið hevur kromosomfeil, fáa tær bjóðað at taka roynd av eftirburði ella fosturvatni fyri at fáa endaliga vissu. Triple testin ger tað munandi lættari at staðfesta kromosomfeilir hjá børnum, tí tað er gjørligt at geva øllum kvinnum royndina uttan at seta tær ella fostri í váða. Áðrenn at tað var gjørligt at bjóða triple testin, var tað í Danmark, eins og í Føroyum, bert kvinnur yvir 35 ár, sum finga kannað fostrið. Váðin fyri móður og barn var mettur at vera lutfalsliga stórur samanborið við sannlíkindini fyri, at barninum feilti nakað, um mamman var yngri.

Í Noreg og Svøríki verða nógv fleiri børn fødd við Down Syndrom enn í Danmark

Talið av børnum við Down Syndromi er lækkað munandi í Danmark. Samanborið við grannalondini Noreg og Svøríki er tað nógv lægri í Danmark. Í Føroyum verða fødd eitt til tvey børn við Down Syndrom av umleið 600 um árið.

komandi foreldrum eitt so gott grundarlag í viðgongutíðini, sum gjørligt. Hetta er bert eitt tilboð, og tað eru í roynd og veru ikki nógvar føroyskar kvinnur, sum taka av.

- Tað er eitt tilboð, sum fólk kunnu taka ímóti, ella lata vera, sigur Steintóra Samuelsen, yvirlækni á deildini fyri gynækologi og obstritrik. Hon leggur dent á, at tað ikki bert er Down Syndrom, sum verður kannað, men eisini aðrir kromosomfeilir.

- Tað er av týðningi, at komandi foreldrini fáa so gott grundarlag sum gjørligt at taka støðu út frá. Summi ynskja so nógv vitan sum gjørligt, áðrenn barnið

kemur, sigur hon. Hon leggur áherðslu á, at menningin á hesum øki altíð er grundað á heilsustøðuna hjá kvinnuni.

- Vit eiga at minnast til, at lógarfesta fosturtøkan er gjørd fyri alt sleppa undan, at kvinnur fremja fosturtøku undir vánaligum og ólógligum umstøðum. Eisini menningin innan fosturkanningar eru grundaðar á heilsuna hjá kvinnuni. Triple testin er komin fyri at sleppa undan teimum kanningunum, har tú setur barn og kvinnu í váða, tá vit at taka royndir av fosturvatni ella eftirburðinum, sigur Steintóra Samuelsen.